

Проектиране на костюми за "Баядерка"

балет в две действия от Лудвиг Минкус
Държавна опера Русе

гл. ас. д-р Яна Олег Дворецка

РЕЗЮМЕ

Разширеното резюме "Проектиране на костюми за "Баядерка" съдържа описание на процеса по проектиране и изработване на сценичните костюми за балета на Лудвиг Минкус, представен на сцената на Държавна опера Русе през април 2021 година. Материалът е в обем от 59 страници, разделен в девет глави и съдържа 62 изображения, които включват оригиналните авторски рисунки и снимки от премиерния спектакъл.

Въведението запознава с личната мотивация на автора, чието образование и професионално развитие са в областта на модния дизайн, да се насочи към създаването на сценични костюми. Посочени са многобройни примери на известни модни дизайнери, "изкушени" от театъра, операта и балета, които са дали своя принос към сцената, като често резултатът от тяхната работа е оригинален, провокативен и носи отчетлив дух на модерност.

Втората глава описва особеностите и предизвикателствата в проектирането на балетен костюм. От всички видове сценичен костюм, балетният представлява най-голямо предизвикателство, тъй като конструктивно и технологично изискванията към него са най-високи: проектирането на дрехата-костюм за балет трябва първо да работи в специфичната рамка на хореографията; всеки детайл от балетния костюм трябва да бъде подчинен на възможността за свободно движение на танцьора; поради голямата дистанция между зрителя и танцьора част от детайлите на практика невидими, а оригиналните цветове често биват променени от осветлението, което е ключово изразно средство в сценографския проект и режисьорската концепция. Важна за отбелязване е трудността при въвеждане на нетрадиционни решения. Оперно-балетната сцена, особено в България, е доста консервативна територия и е изключителна рядкост да се позволи на костюмографа в класическо балетно представление да даде своя гледна точка. Не

на последно място е чисто практическата страна на изработване на балетните костюми, които са сложни, многопластови и изискват много време, ръчна работа и технически умения.

Третата глава описва историята на екзотичният балет „Баядерка“, който е сред най-типичните представители на сценични произведения от епохата на Романтизма, както и една от вечните балетни класики на тандема Минкус - Петипа.

Четвърта глава съдържа списък на действащите лица и съдържанието на творбата, която в оригиналният си вариант се състои от четири действия и седем картини. В сценичната версия на акад. Калина Богоева - постановчик на спектакъла - действията са сведени до две, с цел произведението да се адаптира към съвременните нагласи на публиката и сюжетът да бъде поднесен пестеливо, минималистично, с фокус към майсторството и професионалното ниво на изпълнителите.

Пета глава описва костюмографската задача в светлината на гореспоменатата режисьорска концепция. Както в проекта за декори на големия български сценограф Иван Токаджиев, така и в костюмите е заложена идеята за помодерен и разбираем визуален език. Този подход цели от една страна интензивно преживяване на съвременната нетърпелива публика, а от друга - прави възможна нелеката задача да се постави балет от такъв мащаб, който изисква огромен финансов и изпълнителски ресурс.

В шеста и седма глава е подробно разгледан процеса на проектиране на костюмите на главните действащи лица и на ансамблите. Вдъхновението за визията на героите е както от историята на Древна Индия и оригиналните индийски етнически облекла, така и от класическата балетна естетика на романтизма. Описани са също трансформациите от първоначалния проект до финалния готов костюм, свързани с различни препятствия от финансов, практически и друг характер. Съпоставени са оригиналните рисунки със снимки на изработените костюми, давайки възможност да се проследят тези трансформации.

В заключението е направена равносметка на творческия процес по проектиране и изработване на костюмите за балета "Баядерка" - 76 костюма за изключително краткия период от два месеца, което налага както известна изобретателност, така и сериозна мобилизация от страна на техническите служби, които са отговорни за изпълнението.

Глава девета съдържа библиография и източници на изображенията.